

Panun pakinoita.

Päivä paistaa koreasti, paistaa hyvälle ja paholle — missä sitten kulkenee se hyvän ja pahan välinen raja! Kaste kimaltelee nurmikossa, mutta varjopaikoissa on vielä yökuuraa kuin hienoa soke-ria.

On voinut paistaa päivä muina-kin päivinä, mutta muistissani on aukko, allakan mukaan leveäkin, sillä muistan kiinnittäneeni viimeksi huomiota aurinkoon eräänä raudansinisiä ja teräksenhar- maita pilviä keräilevänä iltana, jolloin päivä punaisena keränä painui meren levottomaan syliin. Välillä, tuon auringonlaskun ja tämän nousun välillä, on kaaos- mainen olotila, josta muistuu mie- leen muutamia hermoja repiviä väsymyksen täyteisiä tuokioita ja työtä, aina vain työtä. . . . Mutta eräänä päivänä on pahin ohi ja taistelun melske on etääntynyt kaukaiseksi jyrinäksi. Jää aikaa ajatella itseäänkin.

Totean olevani ulkomailla. Kadut ovat samanlaisia kuin joiden toisella puolella, kveämättömiä, mutta paikkakunta vaikuttaa joka tapauksessa kaupunkimaisem- malta kuin taakse jäänyt "komea kirkonkylä". Pysähdyn matalan vanhantyyliisen, vihreänurkkaisen talon eteen. Mustasta kyltistä luen: "Haparandabladet" ja pie- nemmällä sen alapuolelta: "Haaparannanlehti." Ja hetken kulut- tua istun arvatenkin maailman ai- noassa ruotsin-suomenkielisessä toimituksessa. Esittelen itseni yhtäälle suomeksi, toisaalle ruot- siksi ja totean, että lehden nais- puolinen toimitussihteeri on sa- man lehtimiesyhdistyksen jäsen ja taivaanrannan kiertäjäksi jou- tunut toinen suomalainen kollega muuten vain hengenheimolainen. Päätoimittaja — joka muuten naurahtaen selittää, ettei hän sentään näin pienessä lehdessä il- keä käyttää "hufvudredaktörin" titteliä — puhuu melko sujuvasti suomea eikä äännä ruotsiaankaan aivan niin vaikeatajuisesti kuin eteläruotsalaiset. Neiti toimittaja puolestaan kertoo, että Tornion- jokivaressa käytetään suomenkie- lessä paljon sanoja, jotka muualla Suomessa pujahtavat puheeseen vain puolileikkillä.

Niinpä me siis "porisimme" hy- vän tovin kahden, kolmen, ehkä- pä neljänkin valtakunnan asioista ja allekirjoittanut kyseli, mitä viimeaikaiset sotauutiset ja sota- rymy sellaisenaan ovat vaikut- taneet rajanaapureihin. Toi- mittajat pistäytyivät vähän väliä painoon, sillä "bladet" on päivä- lehti, joka menee painoon auringon ollessa korkeimmillaan eikä niinkuin tavallisesti, kun aurinko- kulta lepää. Se kolmas toimittaja ei kuulu toimitukseen, onpahan vain evakkona komennettu töihin naapuriin ja missäpä hän, vanha neekeri, muuallakaan viihtyisi kuin toimituksessa, niinkuin hän itse selittelee. Niinpä niin, ammat- tikunnassamme on aina ulkopuo- lella uutiskilpailun vallinnut hyvä sopu.

Toimitushuone on pieni, mutta niinkuin aina tuollaiset pikkutoi- mitukset, kodikas. Sanomalehti- hyllyt täyttävät melkein puolet seinistä katosta lattiaan, pöytä suurimman osan lattiasta, nuoren korehtuurinlukijan nurkkaus mel- kein loput. Peräseinällä komeilee Kustaa V:n syväpainokuva ja sen alla sivu jostain aikakausjulkai- susta maailman tämän hetken johtavine valtiomiehineen. Tilaa ei siis ole paljon, mutta sopu tun- tuu olevan sitä parempi, vaikka pää- ja vastaava huomauttaakin allekirjoittaneelle — erään toimi- tussihteerin tekemän huomautuk- sen johdosta — että hänellä ei ai- nakaan tunnu olevan liikaa res- pektiä esimiestään kohtaan! Kuit- tenkin sovitaan siitä, että terve kritiikki on aina paikallaan, var- sinkin toimituksissa. Ja kuten vanhaan hyvään aikaan Suomen- maassa kuului talon parhaisiin ta- poihin, niin tarjotaan kaukaiselle vieraille mainiot kahvit kera voisa pyöriteltyjen viimerleipäin, maistellaan ruotsalaista tupakkaa ja keskustellaan sodanjälkeisestä merentakaisesta kaupasta.

Haaparanta on viime päivinä ollut oikea poittopiste, pienois-Tukhol- ma 1. Ruotsin sanomalehdistön eteentyönnetty tukikohta. Kun ensimmäinen laukaus Suomen puo- lella toissa sunnuntaina kajahti,

niin soivat puhelimet pitkin Poh- janlahden länsirannikkoa ja seu- raavana iltana kaupungissa vallan "kihisi" uutisnäkkäisiä reportte- reita, joiden työn tuloksena Ruot- sin lehdet ovat tienneet suurin otsikoin ja laajoin selostuksin ker- toa taisteluiden kulusta maamme pohjoisilla kulmilla. Raja Ruotsin ja Suomen välillä on ollut viime aikoina avonaisempi kuin ehkä pitkiin aikoihin ja tietojen hank- kiminen ei ole tuottanut vaikeuk- sia, ei myöskään huhujen häikäi- lemätön hyväksi käyttö, mutta isäntälehtemme kunniaksi on mai- nittava, että se terveellä järjellä on seulonut uutisaineistonsa. Sen saatoin omakohtaisesti todeta sii- täkin lehden numerosta, jonka vielä painomustetta tuoksuvan tuoreena sain poistuessani kätee- ni jälleennäkemiini toivottaen toimituksesta. Eikä se ihan pieni lehti sitten ollutkaan kahdeksine sivuineen.

Kuitenkin lisättäköön tähän he- ti, että erehdyin osaksi, kun luu- lin Haaparanta-lehteä ainoaksi suomalais-ruotsalaiseksi sillä asian tullessa puheeksi näytettiin mi- nulle bodenilaista lehteä, jonka uutta suomenkielistä sivua toi- mitaa kaikkien rovaniemeläisten ja paljon laajempienkin piirien tuttu, kirjailija Annikki Setälä- Sundqvist, jonka nimi komeili sei- västi prääntätyinä lehden suomen- kielisen osaston ylänurkkauksessa.

Niin lyhyt kuin vierailuni vie- railla mailla olikin, niin näyttää siitä kuitenkin riittävän kertomis- ta vielä toiseksikin kertaa.

Kiven päivänä -44.

P a n u.